

Zápis z 12. jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací
ze dne 18. 10. 2018

Místo konání: MZe

Přítomní členové: podle přiložené prezenční listiny.

(Tajemník výboru: Ing. Radek Hospodka – MZe; přítomní hosté: Ing. Želmíra Macková, MBA – MZe, Ing. Tomáš Trojek – MF, Ing. Lukáš Teklý – MF, Ing. Bronislav Špičák – SVS a.s., Ing. David Votava – SVS a.s.)

I. Úvod

Předseda Ing. Aleš Kendík přivítal přítomné a zkonstatoval, že Výbor VaK je usnášeníschopný. (Přítomných 11 členů s hlasovacím právem z celkového počtu 13, tj. více než 2/3). Žádný z přítomných členů neprojevil nesouhlas s přítomností pozvaných hostů.

II. Informace k novému modelu správy a provozování vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací v oblasti působnosti Severočeské vodárenské společnosti a.s. (SVS a.s.)

Na základě návrhu MŽP byla do programu Výboru zařazena informace k novému modelu správy a provozování vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací v oblasti působnosti Severočeské vodárenské společnosti a.s. Jedná se o první aplikaci modelu vlastnického provozování se servisním prvkem, který se v ČR objevuje u takto velké společnosti. MŽP považuje transakci za atypickou a vzhledem k předložené žádosti SVS a.s. o dotační prostředky z OPŽP, považuje MŽP za důležité, aby Výbor pro koordinaci regulace vodovodů a kanalizací přijal k této transformaci společnosti pozici ve vztahu k hospodářské soutěži v oboru VaK a rovněž k Zákonu o vodovodech a kanalizacích.

Zástupci SVS a.s. přednesli prezentaci, jako úvod do celé širší problematiky. Prezentace obsahovala popis výchozího stavu od vzniku vodárenské společnosti po privatizaci státního podniku a převodu infrastrukturního majetku na obce v oblasti severních Čech v devadesátých letech. V roce 1999 postupně SVS a.s. odkoupením akcií získala podíl v provozní společnosti SČVK a.s. (Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.) ve výši 49,9%. V roce 1999 do SČVK vstoupila i společnost Veolia a to koupí akcií na Londýnském trhu od společnosti Welsh Waters, ve výši 50,1%. V roce 1999 byla uzavřena nová provozní smlouva platná do roku 2020. SVS a.s. zahájila v roce 2013 projekt, který měl zajistit provozování infrastruktury i po roce 2020. Byla vypracována studie variant a koncesní projekt, který v roce 2016 byl projednán valnou hromadou SVS a.s. Při výběru řešení posuzovala SVS a.s. 13 variant, od nulové varianty, kdy by se vztah neupravoval, přes možné kombinace vztahu v rámci oddílného modelu provozování (koncesování provozovatele), smíšený model, vlastnický model a další jednotlivé varianty včetně servisní smlouvy. Varianty se sloučily do vícero oblastí řešení. Jednou byl nákup podílu v provozovateli, prodej podílu provozovatele na burze (neobdrželi žádné nabídky), další variantou bylo postavit provozovatele na zelené louce. Z důvodu, že provozní majetek nezbytně nutný pro provozování infrastruktury byl v rámci privatizace převeden do provozní

společnosti, v případě soutěžení nového provozovatele, případně založení zcela nové provozní společnosti na zelené louce, by se potýkali s velkými technickými problémy a velkým rizikem při aplikaci nových ovládacích systémů. Proto nebyly tyto varianty nakonec vybrány. Nejlepší byla varianta koupit podíl Veolie v provozovatelské společnosti a řešit provozování infrastruktury tzv. formou „in-house“. S tím, že pokud se z Veolii nedohodnou na odkupu podílu, bude muset SVS a.s. založit nového provozovatele a budovat vše na zelené louce.

V dubnu 2017 SVS a.s. dospěla k rámcové dohodě s Veolii a postupně se pracovalo na doladění jednotlivých smluv a jejich podpisech. Cílem první etapy bylo odkoupení majoritního podílu Veolie v SČVK. Podpis smluv druhé etapy proběhl v září roku 2018. Výsledkem je, že od ledna 2019, by se SVS a.s. měla stát 100% vlastníkem SČVK a tím se zkrátí účast Veolie na provozování podle provozní smlouvy o dva roky. Vzniká tedy vlastnický model provozování se servisním prvkem. Odkup podílu od Veolie se mohl uskutečnit po zohlednění jistých podmínek stanovených Veolii, které byly zohledněny v druhé etapě projektu.

Výsledkem vyjednávání s Veolii je, že SVS a.s. se stává vlastníkem SČVK a.s., bez 0,8% podílu, které je ve vlastnictví minoritních akcionářů. SVS a.s., plánuje tyto akcie získat prostřednictvím squeeze-outu („vytěsnění minoritních akcionářů hlavním akcionářem držícím alespoň 90% akcií).

Veolie (jako majoritní akcionář SČVK a.s.) podmínila odsouhlasení prodeje svého podílu vícero požadavky. Tyto vyústily do vzniku vlastnického modelu provozování se servisním prvkem, protože prvořadým zájmem SVS a.s. bylo odkoupení podílu provozovatelské společnosti, která vlastní provozní majetek tvořící nedílnou součást infrastrukturního majetku a jednalo se o nejméně rizikovou variantu. Dalším silným argumentem byl i fakt, že nynější provozovatel zná provozování infrastruktury už po dlouhou dobu. Podmínkou Veolie pro zahájení jednání o odkupu podílu, bylo řešení, kdy by mohla provozovateli poskytovat své know-how a zůstala by nějakou formou aktivní v Severočeském kraji. Na druhé straně pro SVS a.s. nebylo akceptovatelné, aby Veolia měla jakýkoliv podíl v provozní společnosti a vliv na výběr vodného a stočného a metodické řízení provozu infrastruktury. Proto SVS a.s. dospěla k řešení, kdy provozovatelem nadále zůstává SČVK a.s. a vyčleňují se určité činnosti, které se dají zařadit pod servisní služby, které budou poskytovány novou společností „Severočeská servisní a.s.“. Veolie v této nové společnosti bude vlastnit 25% podíl (který si odkupuje) a společnost bude poskytovat servisní služby provozovateli SČVK a.s. 100% vlastněnému SVS a.s. Tento stav bude trvat do roku 2030, kdy dojde k zpětnému převedení 25% podílu v Severočeské servisní a.s. na SVS a.s.

Provozovatel SČVK a.s. bude fungovat nadále tak jako doteď, se všemi závazky a povinnostmi (řízení technologických postupů při výrobě a dodávce pitné vody a odvádění a čištění odpadní vody; stanovení strategie a standardů provozování vodovodů a kanalizací; výběr vodného a stočného; komunikace s odběrateli; zákaznická centra; provozování centrálního dispečinku; ekonomické služby včetně účetnictví pro Severočeskou servisní a.s. (servisní společnost je plně ovládána SVS a.s. prostřednictvím provozovatele SČVK a.s.); nákup energií; chemikálií; surové vody; správa vodoměrů; odečtů vodoměrů; sledování kvality pitné a odpadní vody; monitoring a zajištění kvality služeb; kompletní zajištění IT služeb; pořizování a správa provozních dat; pořizování a správa provozních dokumentací; vedení evidencí; reporting; zajištění technicko – provozní činnosti včetně vyjadřování; přebírání staveb od třetích subjektů; projektová činnost ve vztahu k SVS a.s.; inženýrská činnost při realizaci investic; zajištění odstraňování poruch a havárií; údržba vodovodů,

úpraven vody, kanalizací a ČOV apod.). K některým úkonům bude využívat servisní služby od servisní společnosti. Zejména podporu při obsluze, kontrole a správě majetku, podporu při odstraňování poruch a havárií, při zpracování a vedení dokumentací a další podpůrné služby.

SVS a.s. získala transakcí úplnou kontrolu nad provozovatelem, jeho finančními toky a jejich směřováním, zkrácení účastí Veolie v provozní smlouvě o dva roky, zůstávají v platnosti veškerá povolení k provozování, smlouvy s odběrateli a stávajícími zaměstnanci. Na servisní společnosti nezůstává žádná odpovědnost spojená s provozováním vodovodů a kanalizací, bude zajišťovat v případě objednání služby SČVK a.s.

Soulad s platnou legislativou týkající se hospodářské soutěže a zákonem o vodovodech a kanalizacích je podle vyjádření renomované právní kanceláře v pořádku. Soulad s pravidly hospodářské soutěže byl diskutován i s Ministerstvem pro místní rozvoj.

Diskuze:

V rámci diskuze byli členové výboru informováni o dalším postupu MŽP při posuzování žádosti o dotaci. MŽP zajímá, zdali celkově transakce je v souladu s legislativou, zejména se zákonem o vodovodech a kanalizacích ve smyslu možného porušení hospodářské soutěže. MZe prozatím podle dostupných informací neshledalo žádný rozpor se zákonem o vodovodech a kanalizacích. MZe nezasahuje do smluvních vztahů vlastníků infrastruktury.

Dále bylo vysvětleno, jak byla stanovena cena za odkup podílu Veolie v SČVK, která činí 1,9 mld. Kč. Došlo ke zkrácení trvání provozní smlouvy o dva roky a cena se skládá z hodnoty očekávaných výnosů společnosti, jejího dalšího potenciálu a fyzického majetku, který SČVK vlastní. Další podmínkou pro realizaci transakce ze strany Veolie byl nákup podílu 25% v Severočeské servisní společnosti. Do této společnosti byly vyčleněni lidé, kteří pracují v terénu (techničtí pracovníci) a vykonávají konkrétní činnosti související s fyzickou realizací např. údržby, nebo opravy. Náklady servisní společnosti jsou z velké části mzdy těchto terénních pracovníků, kteří přímo poskytují služby pro provozovatele. Servisní společnost má za úkol prosperovat. Pokud bude dosahovat zisk, bude mít Veolie svůj podíl, ale pokud společnost nebude prosperovat, budou vlastníci snášet důsledky v plné míře. Potencionální výhled pro tato nastavení v servisní společnosti je do roku 2030. Poté společnost nezanikne, naopak výhledově bude svoje služby poskytovat i pro jiné oblasti nežli je sektor vodárenství.

Provozovatel se může rozhodnout, že na výkon podpůrných činností použije i jinou společnost a to podle potřeby, protože je odpovědný v plné míře za zabezpečení provozu. V případě, že k odstranění poruch nebo havárií použije servisní společnost, ta ve vztahu k vlastníkovi SVS a.s., nenese odpovědnost za odstranění havárie. Odpovědnost je plně na SČVK a.s.

Dále bylo diskutováno, že uvedené změny nebudou mít vliv na současný způsob stanovení ceny pro vodné a stočné, dále bude nadále dodržován solidární princip a sociálně únosné ceny.

Byl zodpovězen dotaz, jakým způsobem se náklady výkonů servisní společnosti objeví v kalkulaci nákladů pro vodné a stočné a jestli bude možné je v případě cenové kontroly plně rozkrýt jejich strukturu, tj. měly by být strukturovány obdobně jako náklady v cenách pro vodné a stočné. Provozovatel bude schopen hodnotu položky ostatní provozní služby externí v kalkulaci plně doložit.

Dotaz týkající se faktického charakteru servisní smlouvy, kdy může vznikat podezření, že se jedná o skrytou provozní smlouvu, byl argumentován tím, že na základě této smlouvy se budou poskytovat služby, které jsou na trhu běžně dostupné a nebudou se týkat jenom oblasti provozu vodovodů a kanalizací. Co se týče objemu takto poskytnutých služeb, bylo poukázáno na roli vlastníka infrastruktury, který si jejich objem přirozeně pohlídá (v rámci odsouhlasení výše ceny pro vodné a stočné).

Dále bylo konstatováno, že tento model výrazně zkomplikuje cenovou kontrolu, protože náklady má dokladovat, někdo kdo nepodléhá cenové regulaci. Je tedy otázkou, jak tuto komplikaci odstranit a pak zdali tuto položku neregulovat, popř. nepřímo obdobně jako nájemné. SVS a.s. a SČVK a.s. vždy při kontrolách spolupracuje a nebrání se rozkrývat strukturu položky.

V souvislosti s benchmarkingem, bylo upozorněno na fakt, že nový prvek v uspořádání modelu se může v benchmarkingu projevit, jako významná odchylka oproti průměru.

Konstatování směřující k podezření, že celá transakce byla zrealizována i kvůli zvýšení dostupnosti SVS a.s. k dotacím, bylo vysvětleno s tím, že SVS a.s. spravuje majetek tak, aby byl obnovován a rozvíjen ze zdrojů z vodného a stočného. Dotace jsou jenom doplňkem a nejsou považovány za hlavní zdroj financování.

Diskutoval se problém výpočtu průměrného zisku provozovatelské společnosti (konkrétně celkové hodnoty použitého kapitálu použitého pro potřeby výroby a prodeje zboží s regulovanou cenou), jestli bude mít SČVK tendenci do výpočtu zahrnout i hodnotu servisní společnosti. Pokud se jedná o outsourcing, pak hodnota servisní společnosti by neměla být zahrnuta do základny pro výpočet průměrného zisku. Cílem bylo, aby servisní společnost měla co nejméně majetku, jedná se asi o 10% původní hodnoty majetku provozovatele. Transfer zisku pro vlastníka, bude probíhat formou nájemného nebo vyplacení podílu na zisku v servisní společnosti, který může pak SVS použít na obnovu a rozvoj infrastruktury.

Předseda výboru ukončil diskusi a nechal hlasovat o vzetí na vědomí přednesené a projednané informace o nově zavedeném modelu správy a provozování vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací v oblasti působnosti SVS a.s. a o předneseném konstatování, že model není v rozporu s platnými ustanoveními zákona o vodovodech a kanalizacích.

O předloženém návrhu proběhlo hlasování:

Pro: 9

Zdržel se: 2

Proti: 0

Závěr:

Výbor vzal na vědomí informaci k novému modelu správy a provozování vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací v oblasti působnosti Severočeské vodárenské společnosti a.s. Výbor konstatuje, že prezentovaný model správy a provozování vodohospodářské infrastruktury – vlastnický model se servisním prvkem, není v rozporu s platnými ustanoveními zákona o vodovodech a kanalizacích č. 274/2001 Sb.

III. Informace k výzvám MZe vlastníkům VaK ohledně upozornění na možná rizika nedostatečné tvorby prostředků na obnovu VaK.

Zástupce MZe prezentoval závěry z vyhodnocení zpětných písemných reakcí oslovených vlastníků, kterým byla dopisem zaslána „Výzva vlastníkům vodovodů a kanalizací na možné riziko nedostatečné tvorby prostředků na obnovu VaK.“ MZe zaslalo výzvy na základě výsledků z benchmarkingu vlastnických subjektů pro rok 2016. Celkově bylo kontaktováno 1900 vlastnických subjektů. 69 z nich zaslalo písemné vysvětlení nebo stanovisko. Nejčastějším důvodem, proč v datech roku 2016 byla nalezena anomálie nedostatečné tvorby prostředků na obnovu, byl problém s faktickým vykazováním dat na řádku 20. – tvorba a čerpání prostředků na obnovu, v příloze č. 20 (Porovnání všech položek výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné za kalendářní rok xxxx a dosažené skutečnosti v témže roce, dále jen „porovnání“), vyhlášky č. 428/2001 Sb. Dalším často se vyskytujícím důvodem, proč nastavení výše ceny pro vodné a stočné negeneruje dostatečnou výši prostředků na obnovu je dodržování cenové křivky podle OPŽP. Podle předběžné analýzy je tímto způsobem ovlivněna tvorba prostředků na obnovu u 62 subjektů z oslovených vlastníků. Dalším důvodem je také nevybírání stočného na kanalizaci s volnou výustí. Na základě vyhodnocení reakcí oslovených vlastníků se opět potvrdilo, že zejména malé subjekty nemají dostatečnou znalost problematiky obnovy a většina oslovených subjektů nedostatečně rozumí systému vykazování dat o obnově v porovnání. Dále bude nutno blíže přezkoumat vliv dotací podle podmínek OPŽP na možnosti generování prostředků na obnovu v ceně pro vodné a stočné.

Diskuze:

V rámci diskuze bylo konstatováno, že vlastníci, kteří čerpali dotaci v rámci OPŽP, by měli podle pravidel dosáhnout samofinancování projektu do 30 let od čerpání žádosti. Cenovou křivku jsou zavázáni respektovat po dobu 10 let, aby nedošlo k porušení pravidel čerpání dotace. Bylo dohodnuto, že MZe a MŽP budou spolupracovat na analýze, za jakých podmínek mají pravidla OPŽP negativní vliv na možnosti generování dostatečného množství prostředků na obnovu podle metodiky MZe.

Závěr:

Výbor pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací vzal na vědomí informaci k výzvám MZe vlastníkům VaK ohledně upozornění na možná rizika nedostatečné tvorby prostředků na obnovu VaK.

IV. MF – Analýza výpočtu zisku v jednotlivých modelech provozování

V souladu se závěrem Výboru VaK z 8. zasedání, předložilo MF „Analýzu výpočtu zisku v jednotlivých modelech provozování“. Zástupce MF přítomné informoval o obsahu předloženého materiálu, který představuje základní parametry a směry pro budoucí diskusi o případných změnách v přístupu k přiměřenému zisku v rámci pravidel cenové regulace. Výrazná změna v cenové regulaci, která znemožnila bez předchozí písemné dohody participaci provozovatelů na zisku plynoucího z majetkových hodnot provozovaného majetku, způsobila zvýšení určitého rizika zejména u menších provozovatelských společností. MF vybralo pro podrobnější analýzu data za léta 2015, 2016 a 2017, tři smíšených a sedmi provozních společností s významným podílem na trhu. Podle dílčích závěrů, podle kterých:

1. smíšené společnosti realizují vyšší ziskovou přírážku než čistě provozní společnosti, což je ovlivněno zejména snahou generovat potřebné zdroje obnovy, vyplývajícím z plánů financování obnovy, 2. došlo ke zlomu v dynamice zisku ještě před rokem 2017 a za 3. v cenách pro vodné a stočné není plně využíván maximální limit propočtového PZNK (vliv vlastníků na stanovení výše ceny pro vodné a stočné). Byly navrženy a posouzeny tři varianty řešení úpravy regulace přiměřeného zisku. Vzhledem na zkušenosti s vývojem regulace, považuje MF za nejvhodnější variantu I. A., podle které by se k výpočtu přiměřeného zisku z objemu použitého kapitálu bez diferenciací ukazatele návratnosti vloženého kapitálu doplnila nadstavba odměny podle zásluhovosti, tj. zainteresovat provozovatele na plnění faktorů efektivnosti a úspor.

Diskuze:

V rámci diskuze zazněl názor, podle kterého je doporučovaná varianta řešení MF správnou volbou. Zástupcem MŽP bylo navrženo, že na dalším Výboru bude MŽP také prezentovat zkušenosti se vzorcem pro výpočet přiměřeného zisku, používaným ve Zjednodušeném finančním modelu, který zohledňuje podobný princip, navrhovaný variantou I. A. Předseda Výboru požádal přítomné členy o zaslání zpětné vazby písemnou formou, aby bylo možné v diskuzi o problematice regulace výpočtu přiměřeného zisku dále pokračovat v termínu do poloviny listopadu.

Závěr:

Výbor pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací vzal na vědomí předloženou úvodní analýzu výpočtu zisku v jednotlivých modelech provozování. Členové Výboru VaK zašlou do poloviny listopadu k materiálu své připomínky a náměty a Výbor VaK bude pokračovat v další diskuzi o možné změně ve výpočtu přiměřeného zisku.

V. Různé

1. Předseda Výboru požádal přítomné, aby zaslali podněty na změny cenového výměru pro rok 2020 do poloviny listopadu k rukám tajemníka Výboru. Podněty a názor MF na ně, bude Výbor projednávat na svém dalším zasedání v prosinci.
2. Zástupkyně Ministerstva Financí informovala přítomné, že bude v blízké době vydán nový cenový výměr pro rok 2019, kde část týkající se cenové regulace pro pitnou a odpadní vodu bude obsahově stejná jako cenový výměr 03/2018 vydaný dne 30. 8. 2018 s účinností od 1. 1. 2019, a to v souladu s předchozím usnesením Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací.
3. Předseda Výboru informoval přítomné o projednání připomínek k Benchmarkingu za rok 2016 a jejich definitivním vypořádání, které proběhlo 11. 9. 2018. Konečná verze zpráv je uveřejněná na webu MZe, včetně zápisu z projednání.
4. Zástupce MŽP požádal přítomné členy Výboru, aby se na příštím jednání věnovali problematice výpočtu a stanovení sociálně únosné ceny, která se používá v OPŽP. MŽP chce předložit návrh na postup stanovení její výše zvlášť pro vodné a zvlášť pro stočné.

5. Zástupce MPO předložil Výboru pro informaci „Memorandum k aktuálním politickým vyjádřením a k Programovému prohlášení vlády ze dne 27. června ve vztahu k vodárenství v České republice“, které obdrželo MPO od společnosti Energie AG Bohemia s.r.o.
6. Zástupce Hospodářské komory přednesl přítomným informaci o zasedání pracovní skupiny vodárenství. Informoval přítomné o splnění úkolu z minulého zasedání Výboru a představení „Analýzy k regulaci zisku při provozování vodovodů a kanalizací v oddílném modelu“, které proběhlo v prostorách MZe.

Dále upozornil na problematiku situaci vzniklou novelou vodního zákona, týkající se problematiky objektů odlehčovacích komor na kanalizacích. S ohledem na vysoký počet odlehčovacích komor na síti (cca 3 tis.) a ČOV (cca 3 tis.), je fyzicky nemožné pro provozovatele získat povolení k vypouštění odpadních vod do 1. 1. 2019. Upozornil na zjištění, že krajské úřady neznají v souvislosti s touto problematikou metodiku. Požádal, aby Výbor navrhl řešení.

Předseda Výboru poděkoval za informaci a požádal zástupce Hospodářské komory ČR, aby se v dané problematice obrátila přímo na MZE a MŽP (tvůrce zákona). Specifikovaný problém se netýká činnosti Výboru.

7. Další jednání Výboru pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací je předběžně naplánováno na 6. 12. 2018 v 10:00 na MZe.

Zapsala, zapsal:

Ing. Želmíra Macková, MBA

Ing. Radek Hospodka

Schválil: Ing. Aleš Kendík

Originál zápisu včetně prezenční listiny je uložen u tajemníka Výboru VaK.